

Spolna vzgoja mladih

Benjamin Tomažič

Direktor Inštituta Integrum

Profesor informatike na Gimnaziji Želimlje in ustanovitelj Inštituta Integrum, Slovenija

<https://institut-integrum.com/en/about/>

1. Kdo danes oblikuje otrokov pogled na spolnost?

V današnjem svetu je tako za pedagoške delavce kot za starše pomembno tudi poznavanje okolja in razmer, v katerih odraščajo otroci, za katere smo odgovorni.

Pri razmišljanju o tem, kaj vse oblikuje otrokov pogled na spolnost, nam pred oči lahko pride kar precej stvari. Nekatere se že nekaj časa ne spreminjajo in so oblikovale že naš pogled, spet druge so se prav v zadnjem času bistveno spremenile.

1.1 Kaj je pomembno oblikovalo naš pogled na spolnost?

- **Družina**

Ne glede na obdobje in okolje je bila družina vedno pomemben, če ne najpomembnejši dejavnik pri oblikovanju vrednot posameznika. Posledično se je v odnosu do tega oblikoval njegov pogled na svet, torej tudi na spolnost. Spolna vzgoja se v veliki meri odvija v domačem okolju, čeprav se nam morda včasih zdi, da to niti ni tako zelo pomembno. Spolnost bomo za naše potrebe razumeli kot del telesnosti, ki je širša od samih spolnih odnosov.

V domači družini otrok prejme zgled spolnih vlog, stereotipov in odnosov med njimi. V tem okolju nas je tudi največ prejelo določene rane, s katerimi se lahko potem desetletja ukvarjamo in jih razrešujemo. Starši oz. skrbniki vzgajamo vedno najprej s tem, kdo smo in kako se sami odzivamo v odnosu do drugih oseb.

Otrok, ki bo deležen pozitivnih potrditev tudi na telesni ravni (objemi, trepljanje po rami, preizkušanje svoje moči, blagoslov na čelo ...), se bo lažje počutil v svojem telesu dobro in bo lažje gradil zdravo samopodobo. Prav tako bo otrok prvo informacijo o odnosu v partnerski zvezi prejel od staršev in glede na njuno izkazovanje medsebojne naklonjenosti mu bo normalno, da se izkazuje naklonjenost s poljubom, držanjem za roke na sprehodu, objemom pri snidenju ...

Seveda pa lahko tega močno primanjkuje in tako otrok na čustvenem področju doživlja velik primanjkljaj, tudi informacije o odnosu srka iz nezdravega zgleda. Lahko doživlja tudi fizično in psihično nasilje, celo zlorabo. Spolna zloraba, ne glede na to, ali je potekala znotraj družine ali ne, seveda pripne k pogledu na spolnost veliko negativnih misli, čustev in sporočil. Gnus, sram, krivda, žalost, obup, občutki osamljenosti, zapuščenosti, nevrednosti ... so lahko posledice zlorab in jih še vedno velikokrat srečujemo pri mladostnikih in otrocih.

- **Vrstniki**

V obdobju odraščanja in stopanja na samostojno pot se običajno večja vloga vrstnikov in manjša vloga primarne družine. Pred puberteto začnejo postajati stiki s sovrstniki pogostejši in zanimivejši in posledično prinašajo tudi večji vpliv na razmišljanje otroka. Starši in vzgojitelji lahko v tem času predvsem omogočimo otroku druženje s sovrstniki z vrednotami, ki so blizu našim. Glede na raziskave danes pridejo otroci najpogosteje v stik z neprimernimi spolnimi vsebinami prav prek vrstnikov. Če bi starši oz. vzgojitelji želeli otroke popolnoma obvarovati pred negativnim vplivom sovrstnikov oz. jih 'popolnoma zaviti v vato', bi se utegnilo kaj kmalu zgoditi, da se kot bumerang vrne z uporniškimi otrokom, ki bi bil popolnoma nepripravljen na realni svet, v katerem živi.

Po drugi strani pa je vseeno naša odgovornost, da spodbudimo in omogočimo otroku okolje, ki ga bo na zdrav način spodbujalo pri njegovi rasti. Kar nekaj primerov dobrih praks je, ki so nam lahko v pomoč ali za razvijanje idej. Naj omenimo zgolj nekatere. Zakonske skupine, družinske kateheze, manjše skupnosti družin ipd. omogočajo povezovanje tako staršev in otrok, ki so si v spodbudo pri premagovanju izzivov. Obenem pa prinašajo občutek, da »nismo edini, ki tako mislimo in se s tem spopadamo.« Skavti in druge organizacije, ki celostno naslavljajo vzgojne izzive in katerih vrednote so jasne, lahko igrajo ključno vlogo pri ustvarjanju varnega okolja, znotraj katerega lahko najstniki ustvarijo trdne prijateljske odnose in kjer starejši sovrstniki uspešno prenašajo znanje in vrednote na mlajše. Odprt dom je še ena možnost, ki jo lahko izkoristijo starši, da vzpostavijo varen prostor za druženje otrok s sovrstniki v okviru domačega doma in tako tudi v večji meri vplivajo na sovrstnike, kot da bi otroci hodili drugam.

- **Šola**

Tekom šolanja se obravnava precej vsebin, ki so povezane s spolnostjo. V različnih državah je to precej različno vpeljeno, a če ne drugje, se pri biologiji v okviru predpisanega kurikulumata otroci zagotovo učijo tudi o spolnih organih, reproduktivnosti, načrtovanju držine ipd. Pogosto obstajajo večje razlike med osebami, ki te vsebine poučujejo, kot pa med vzgojno-izobraževalnimi sistemi. Ker je veliko teh vsebin povezanih s tematikami, ki našo družbo polarizirajo, se učitelji tem vsebinam pogosto raje izognejo ali pa zelo aktivno predstavijo samo en pogled na tematiko. Mladi kljub preprostem dostopu do informacij precej slabo poznajo objektivno in celostno sliko o kontracepciji, splavu, spreminjanju spola ipd. Za dodatno nejasnost na tem področju včasih poskrbijo s spolno vzgojo, ki jo izvajajo zdravstvene ustanove. Nejasnost zato, ker se ne ve točno, kaj naj bi otroci že vedeli iz šole, kaj od doma in kaj je dobro, da izvedo prek zdravstvenih uslužbencev. Če smo v enem vogalu tega trikotnika, se nam hitro lahko zazdi, da bosta za določene izzive pri usposabljanju o spolni vzgoji poskrbela druga dva vogala.

- **Idoli**

Otroci in najstniki naravno iščejo starejše osebe, po katerih se zgledujejo. Pred petdesetimi leti se je lik idola močno prenašal prek knjig, revij, pogovorov. Pred petindvajsetimi leti smo z občudovanjem

zrli na junake prek televizijskih ekranov, danes pa pridejo mladi do svojih idolov v veliki meri prek spleta. Kratki videoposnetki, družabna omrežja in videoigrice so vstopna mesta v svet številnih idolov. In prav na področju spolnosti so sporočila, ki jih ti idoli predajajo naprej, lahko zelo različna. Današnji vplivneži velikokrat vstopajo v medijski svet z željo po slavi in posledično prilagajajo tudi svoja sporočila temu, kar se kaže kot trenutno všečno publiki.

- **Kultura in okolje**

V Evropi so med državami precejšnje razlike in to se odraža tako formalno, skozi zakonodajo in šolske kurikule, kot tudi neformalno, v smislu kaj pomenijo tradicije, v kakšni meri se spoštuje veroizpovedi, katere so pričakovane in običajne prakse in katere ne. Na tem področju danes zlahka opazimo ne samo trenja, ampak prave 'vojne' med različnimi pogledi na spol. Politično prevladujoča struja postavlja med najvišje vrednote EU prav vrednoto enakosti spolov, ki gre v smer tako imenovane fluidnosti spolov. Tu je bistveno in popolno razlikovanje med **gender** in **sex** kot izrazoma za poimenovanje družbenega oz. biološkega spola. Po drugi strani pa krščanski in islamski sistem prepričan temelji na komplementarnosti spolov, kjer gre za dopolnjujočo se vlogo med moškim in žensko. V radikalnejši, konzervativni smeri določenih katoliških gibanj je še vedno moč zaslediti tudi ostanke janzenistične miselnosti in ob tem pogleda na spolnost, ki ji pripisuje zgolj reproduktivno vlogo, sicer pa jo povezuje z grešnostjo in umazanostjo.

- 1. 2. Kaj je danes precej drugače kot pred dvajsetimi leti in pomembno oblikuje pogled otrok na spolnost?**

- **Mediji in oglasi**

Mediji so od nekdaj imeli pomembno vlogo pri vplivanju na življenje. Že pred nekajtisoč leti so se pomembne informacije prenašale na različne načine. A ko se je npr. v srednjem veku končala določena bitka, je preteklo kar nekaj časa, da se je informacija prenesla nekaj sto kilometrov daleč. Če se danes nekaj zgodi na popolnoma drugem koncu sveta, lahko to izvemo že nekaj trenutkov zatem. Nedavno (v času Covid krize) smo videli, kako lahko mediji tudi rešujejo življenja in pomagajo širiti informacije, ki so bistvene za naše preživetje.

Po drugi strani pa imajo mediji in oglaševalska industrija velikokrat bolj pred očmi določene lastne cilje (povečati zaslužek) kot pa dobrobit uporabnika (kredibilna in dobra informacija). To lahko hitro opazimo pri novicah z negativno vsebino, saj nas čustveno bolj vključijo in posledično jih mediji tudi večkrat uporabljajo.¹

---

¹ <https://www.niemanlab.org/2019/07/what-sort-of-news-travels-fastest-online-bad-news-you-wont-be-shocked-to-hear/>

Čustveno nas pritegnejo tudi (delno) seksualizirane vsebine. Tako lahko najdemo izzivalno oblečene ženske in moške v reklamah za motorne žage, telefone, avtomobilске pnevmatike, , avtopralnice ipd., čeprav v običajnem življenju nihče ne uporablja teh naprav na tak način.²

Posledice takšnih oglasov so, da ženske vedno bolj dojemamo zgolj kot predmete in objekte za zadovoljitev želja. Razvrednotenje človeka ima poleg tega še komponento prikazovanja spolnosti kot izrazito ločene komponente, s katero lahko delamo, kar želimo, in ne bo bistveno vplivala na druga področja življenja (čustveno, duhovno, socialno). Vemo, da to ne drži.

• Družabna omrežja

Od množičnega porasta družabnih omrežji na spletu se opaža korelacijo med večjo količino časa, ki ga preživijo mladi na družabnih omrežjih, in njihovim slabšim mentalnim zdravjem.³ Omrežja, ki so trenutno pri mladih najbolj v uporabi (Instagram, TikTok, SnapChat), spodbujajo uporabo filtrov, ki pomagajo narediti objave **'popolne'** ali pa čim bolj **čustveno vznemirljive**.

Idealen prikaz situacij seveda pri marsikaterem mladem, ki se mu zdi, da mu nič ne gre prav (mozolji kvarijo izgled, pri ljubezni nima sreče, v šoli je težko zbran, doma mu težijo ...), sprožijo še večje občutke osamljenosti, nevrednosti in vplivajo na slabo samopodobo.

Pri tistih, ki se jim zdi, da 'idealnih' objav itak ne bodo zmogli ustvariti, pa lahko pride kmalu na vrsto iskanje objav, ki bi vzbujala odzive sovrstnikov. Običajno so takšne objave močno čustveno nabite, kar pomeni, da so velikokrat povezane ali z nasiljem (fizičnim, verbalnim, prikritim) ali s spolnostjo (npr. sekstingi⁴). Tudi ti dve področji sta močno povezani s telesno samopodobo in pogledom na spolnost. Ker je tega na spletu precej več, kot si odrasli predstavljamo⁵, tudi bolj vpliva na mlade. Pošiljanje seksualiziranih slik se normalizira in posledično tudi v pogledu na spolnost prihaja do večje normalizacije vedenj, ki osebo dojemajo bolj z vidika predmeta kot tistega, ki se mu podarjam in mu želim srečo.

• Videoigre

To področje industrije v zadnjem desetletju prinaša ogromne dobičke ;vrednost se primerja z BDP-jem nekaterih precej razvitih držav, saj znaša okrog 360 milijard dolarjev za leto 2023⁶. Po novejših raziskavah zajema kar 80 % vseh aktivnih uporabnikov spleta.⁷ Od kod tovrstna industrija črpa tako velike zaslužke? Dinamika prihodka se je od začetka industrije precej spremenila, saj je danes velik delež dotoka prihodka od oglasov znotraj iger ter od tako imenovanih **'skinov'**. **Skini so zgolj**

² <https://www.linkedin.com/pulse/women-advertising-how-womens-sexuality-used-sell-product-sanchez/>

³ <https://www.helpguide.org/articles/mental-health/social-media-and-mental-health.htm>

⁴ <https://www.imdb.com/title/tt21909646/>

⁵ <https://vsitifilm.cz/about-the-film.html>

⁶ <https://helplama.com/game-industry-usage-revenue-statistics/>

⁷ <https://newzoo.com/resources/blog/video-games-in-2023-the-year-in-numbers>

kozmetične funkcije, zato ne spreminjajo načina igranja in ne vplivajo na moč ali sposobnosti pri igranju. Nekateri skini so redkejši od drugih, zato so igralci z redkejšimi skini bolj prepoznavni.⁸ Ocenjuje se, da je za 50 milijard dolarjev dobička pri igričarski industriji spodročja tako imenovanih 'skinov' oz. izgleda v igricah.⁹ Gre za realni denar, ki ga mladi vložijo v igrico, da v digitalnem svetu bolje izgledajo. S tem se po eni strani manjša pomen izgleda v realnem svetu oz. disonanca med realnim in virtualnim svetom lahko postaja vedno večja. Zanimiv film, ki pounuja odlično iztočnico za pogovor z mladimi o tej tematiki, je Ready Player One.¹⁰ Za našo tematiko pa so poleg vprašanj, koliko mi pomeni izgled v virtualnem svetu in kako to vpliva na doživljanje realnosti, zanimiva tudi vprašanja, kdo si želim biti v virtualnem svetu.

Raziskava, ki se je delno dotaknila tega,¹¹ ugotavlja, da tudi znotraj igričarske industrije obstajajo prednastavljene možnosti in da kot družba veliko naredimo s tem, kaj ponudimo kot 'normalno' izbiro. Vprašanje identitete, ki ga na tej konferenci obravnavamo, nam prihaja tu pred očmi v svetu, ki je mladim danes zelo pomemben in za katerega so pripravljene odšteti velike vsote realnega denarja, včasih pa zaradi njega tudi končati svoje življenje. Razlika med mladimi, ki so bili deležni določene oblike cyberbullyjunga, in tistimi, ki tega niso bili deležni, je med drugim tudi v tem, da je pri prvi skupini stopnja tveganja za samopoškodovalna vedenja kar dvakrat večja kot pri drugi skupini.

- **Pornografija**

Tudi področje pornografije se je v zadnjih desetletjih močno spremenilo. Če smo v času naše mladosti do pornografije dostopali bolj ali manj prek kakšnih revij in VHS kaset, je danes z uporabo mobilnih podatkov in pametnih telefonov pornografija tako rekoč na dosegu roke ves čas.

Pravimo, da bistvena sprememba prihaja iz treh lastnosti, ki jo delajo danes tako razširjeno in z močnim vplivom na mladostnike. Te lastnosti so: dostopnost, brezplačnost in anonimnost.¹²

Čeprav je v večini držav z zakonom omejen dostop do pornografije otrokom, mlajšim od 15 let starosti, se praktično povsod opaža, da nimamo dobrih regulatornih sistemov, ki bi otrokom dejansko preprečevali zgodnejši dostop. Tako lahko kot učitelji in starši dokaj realno pričakujemo, da se bo otrok okrog devetega leta srečal s pornografskimi vsebinami.¹³

Pri tem je prvi veliki problem v tem, da se vzgojitelji z otroki **najpogosteje o pornografiji ne pogovarjamo**. Ker pa so to vsebine, ki so otrokom še kako zanimive, je logična posledica, da postane

---

⁸ <https://www.videogames.org.au/skin-betting/>

⁹ <https://coinmarketcap.com/academy/article/nfts-and-the-gaming-skins-market>

¹⁰ <https://www.imdb.com/title/tt1677720/>

¹¹

https://www.researchgate.net/publication/360719499_Having_skin_in_the_game_How_players_purchase_representation_in_games

¹² <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8426110/>

¹³ <https://www.bbc.com/news/technology-64451984>

pornografija za marsikoga glavna učiteljica za spolne odnose. Druge perspektive oz. mnenja otroci namreč najpogosteje sploh nimajo.

Poleg tega v pornografiji velik delež posnetkov vsebuje **nasilne prizore**, ki pa so sprejeti kot nekaj običajnega, velikokrat celo zaželenega. Po nekaterih podatkih kar 88 % pornografskih videoposnetkov vsebuje nasilje.¹⁴ Tako niso redki primeri, ko pri prvem spolnem odnosu fant stiska dekle za vrat, saj je v pornografskih videoposnetkih to velikokrat gledal in videti je bilo, da so ob tem ženske uživale. Potem je tu **nerealnost prikazane spolnosti**. Določeni pornoigralci so zelo jasno povedali, da je snemanje pornografskih video posnetkov delo in v službi se drugače obnašaš kot doma, sploh če je tvoj poklic igranje.¹⁵ Povprečen čas gledanja določenega pornografskega prizora je tako kratek, da v realni spolnosti nikakor ne more oseba zagotoviti tako hitrih sprememb in posledično tako velikega vznburjenja, kar velikokrat privede tudi do erektilne disfunkcije pri moških, predvsem pa do nezadovoljstva v odnosu.¹⁶

Ko se danes pogovarjamo o problematiki rabi pornografije, je zagotovo pomembno vprašanje **zasvojljivosti**. Uradno namreč pornografije še ne uvrščamo na seznam nekemičnih zasvojenosti, se je pa z ICD 11 (Mednarodna klasifikacija bolezni) v letu 2023 na seznamu kompulzivnih spolnih motenj znašla tudi pornografija.¹⁷ Psihatri in terapevti v centrih za nekemične zasvojenosti izpostavljajo pornografijo kot eno izmed najpogosteje prisotnih oblik zasvojenosti.

Pornografija mladim prikazuje spolnost, ki je pogosto nasilna, ni realna, je vedno na dosegu in zanjo se ni treba potruditi. Ker je tako zelo razširjena, je njen vpliv na pogled na spolnost verjetno tudi precej večji, kot si predstavljamo. Vedno več je namreč študij, ki kažejo na to, da je ena od posledic velike prisotnosti in normalizacije pornografije tudi večja normalizacija **spolnih zlorab in t. i. sex trafficking**.¹⁸

Kot pri vsaki zasvojenosti, je tudi pri pornografiji prisotno iskanje vedno večjih užitkov, kar pomeni, da so prizori vedno bolj bizarni, čas gledanja vedno daljši in preizkušanje novih spolnih praks vedno bolj pogosto tudi v realnem življenju. Posledično je za gledalca vedno bolj normalno, da preizkuša spolne odnose tudi z več partnerji, celo z istim spolom, morda celo tudi na način, da bi se sam preizkusil v drugem spolu. Zmedenost na področju identitete in ljubezni, ki jo pornografija prinaša v naš svet, je ogromna.

---

¹⁴ <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1359178918302404>

¹⁵ <https://over18doc.com/>

¹⁶ <https://www.express.co.uk/life-style/health/1878756/pornography-impotent-erectile-dysfunction>

¹⁷ <https://icd.who.int/en>

¹⁸ <https://brainheartworld.org/>

2. Vloga vzgojiteljev

Kaj lahko naredimo učitelji in vzgojitelji?

2.1 Ustvarjanje varnega prostora

S pogovorom o teh temah lahko počasi v različnih skupnostih (družinah, razredih, različnih skupinah) vzpostavimo ozračje, v katerem si bodo mladi upali o teh temah pogovarjati. V teh skupinah je pomembno, da se osebe v njenem iskanju res ne obsoja. Po drugi strani pa smo kot voditelji, moderatorji dolžni prinašati resnico in o tematikah spregovoriti celostno ter predstaviti njihove posledice (tudi če gre za težke teme, kot so npr. kontracepcija, splav, spreminjanje spola, samozadovoljevanje ipd.).

2.2 Redno izobraževanje in učenje o spolnosti

Danes je možno slediti tem vsebinam prek različnih načinov (e-maili, podkasti, videi, izobraževalne oddaje, knjige idr.). S poznavanjem različnih pogledov na spolnost bomo bolj suvereni pri pogovorih o teh vsebinah, po drugi strani pa bomo tudi lažje razumeli tiste, ki mislijo drugače kot mi. V angleščini je veliko knjig in oddaj, ki so zelo kakovostne in prinašajo veliko zgodb in izkušenj (npr. Jason Evert in njegov podkast *Lust is boring*,¹⁹ podkast dr. Boba Schutcha in Jakea Khyma *Restore The Glory*,²⁰ projekt, ki združuje veliko vsebin s področja osebne identitete, pa je *Person and Identity project*²¹).

Za katoliške pedagoške delavce je izrednega pomena, da poznamo pogled Cerkve na spolnost. Velik del tega se nahaja v teologiji telesa. Teologija telesa je celostna vizija papeža Janeza Pavla II. o človeški osebi. Pravi, da ima človeško telo poseben pomen, zaradi katerega je nevidna resničnost vidna in lahko razkrije odgovore na temeljna vprašanja o nas in našem življenju:

- Ali ima življenje namen in če ga ima, kaj je to?
- Kaj pomeni, da smo bili ustvarjeni po Božji podobi?
- Zakaj smo bili ustvarjeni kot moški in ženske? Ali je res pomembno, ali smo enega ali drugega spola?
- Kaj nam zakonska zveza moškega in ženske pove o Bogu in njegovem načrtu za naše življenje?
- Kakšen je namen zakonskih in kakšen posvečenih poklicev?
- Kaj točno je 'ljubezen'?
- Ali je res mogoče živeti s čistim srcem?

---

¹⁹ <https://chastity.com/podcast/lust-is-boring/>

²⁰ <https://www.restoretheglorypodcast.com/>

²¹ <https://personandidentity.com/>

Obširne odgovore z razlagami je sveti Janez Pavel II. podal v 129 sredinih avdiencah med letoma 1979 in 1984, znanih kot teologija telesa.

Njegova razmišljanja temeljijo na Svetem pismu in vsebujejo celostno vizijo človeške osebe. S poudarkom na **ljubezni kot samopodaritvi** se razmišljanja zoperstavljajo družbenim trendom, ki na telo gledajo kot na **predmet užitka** ali kot na **stroj za manipulacijo**.

Namesto tega nam telo kažejo kot **klic, ki nam omogoča ljubezen po Božji podobi**. Teh in sorodnih tem se dotikajo tudi njegova prejšnja knjiga Ljubezen in odgovornost ter drugi papeški dokumenti, kot sta Familiaris Consortio in Mulieris Dignitatem.

Janez Pavel II. nas spodbuja k resničnemu **spoštovanju daru naše spolnosti** in nas poziva, naj jo živimo na način, **vreden našega velikega dostojanstva**. Njegova teologija ni namenjena le mladim odraslim ali poročenim parom, temveč vsem starostnim skupinam in poklicem.²²

2.3 Zgled

“Not only is example the best way to teach, it is the only way” (Albert Schweitzer).

Na področju spolnosti posebej pridejo do izraza rane, ki jih nosimo v sebi. Te rane vplivajo na naše dojemanje ter težave pri poučevanju drugih o tem področju. Ravno tu je priložnost, da najprej sami pri sebi razčistimo, da ni treba, da smo popolni, ampak da je bolj bistveno, da znamo drugim prisluhiti in biti iskreni tudi v tem, da smo sami delali napake.

Pogosto se nam zdi, da se ne spoznamo dovolj na zgradbo in delovanje naših teles, še zlasti na področje spolnosti, da bi primerno odgovarjali na vprašanja otrok in smo zato raje tiho. Ampak bolj kot strokovne odgovore otroci potrebujejo nekoga, ki se trudi in jim je na voljo za pogovor tudi o težkih temah ter z njimi deli svoje mnenje terizkušnje. Pomembno je tudi, da spolne organe naslovimo s primernimi besedami in se ne izogibamo temam, ki so otrokom zanimive. To je bistveno za odnos, ki ga gradimo in ga predajamo generacijam naprej. Uporaba besed penis, vagina, prsi, spolni odnos, penetracija ipd. mora biti z naše strani spoštljiva in pogumna, saj odraža realnost in lepoto spolnosti, ki jo želimo predati prihodnjim generacijam.

Prav tako s tem sporočamo željo, da bi delali za resnico. Spolni organi imajo zelo velik pomen pri oblikovanju naše identitete in s tem, ko kažemo na veliko vrednost jezika, sporočamo veliko tudi o tem, kaj nam pomaga graditi identiteto in iskati smisel življenja. Poimenovanje stvari in dogodkov z dejanskimi imeni pomaga prepoznavati nevarnosti, ustvarjati varno okolje, pa tudi razkrinkati laži, ki so v moderni družbi lažnih informacij in nasilnih ideologij vse bolj prisotne.

S spoštljivim odnosom do svojega telesa učimo otroke spoštovati tudi lastne meje in meje bližnjih.

---

²² <https://theologyofthebody.net/>

2.4 (Za)upanje

Kljub še tako velikemu trudu pedagoških delavcev in staršev bo na področju spolne vzgoje vedno prihajalo do ran. Tega smo bili vsi deležni in utopično bi bilo pričakovati, da lahko to izkoreninimo. Kljub temu je prav, da se potrudimo biti dovolj dobri in zaupati, da bomo s tem prihodnjim rodovom zagotovili popotnico, s katero bodo sposobni sprejemati dobre odločitve.

Nikoli pa ne smemo pozabiti, da naša življenja in življenja otrok niso v naših rokah, ampak da pripadamo Očetu, ki vidi celotno sliko in z najširše perspektive ve, kaj je za posameznika najboljše.